

Det kongelige justis- og politidepartement
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Saksbeh./Adm. enhet/Tlf.nr:
Trygve Kierulff/J/22 52 7949
Vår ref. (oppgis ved svar):
06/200-2
Deres ref.:
200604470-RBA-K /LB/BHH

Dok. id:
342168
Side:
1/4

Vår dato:
01.11.2006
Deres dato:
26.06.2006

Høringsuttalelse til NOU 2006:6 "Når sikkerheten er viktigst"

Statnett viser til høringsbrev datert 26.06.2006.

Innledning

Statnett ivaretar systemansvaret for kraftsystemet i Norge og transmisjonsnettet for elektrisk kraft. Dette er en av de mest samfunnskritiske infrastrukturen i et moderne samfunn. Statnett har en god sikkerhetskultur som er forankret i selskapets øverste ledelse. Statnett legger til grunn i sin virksomhet at hensynet til samfunnets sikkerhet og beredskap skal veie tungt, og at bedriften må ha evne til å håndtere både nye og gamle sikkerhetsutfordringer, enten disse skyldes utilsiktede eller tilsiktede uønskede hendelser.

Offentlige myndigheter må stille tydelige krav til, føre effektive tilsyn med og sikre god beredskap hos virksomheter som drifter samfunnskritisk infrastruktur.

Statnett er stort sett enig i innholdet i NOU 2006:6 og støtter hovedsakelig anbefalingene i utredningen. For kraftforsyningens vedkommende mener Statnett at sikkerhet og beredskap er godt tatt vare på gjennom både lovregulering (Energiloven med tilhørende forskrifter) og tilsyn gjennom Norges vassdrags- og energidirektorats (NVE) virksomhet. Det er imidlertid alltid rom for forbedringer, kanskje særlig i relasjon til sektorovergripende avhengigheter og økende sammenkobling av IKT-systemer.

Kommentarer til forslag innen Statnetts ansvarsområder

Eierskap som virkemiddel

Utredningen omtaler tre generiske trekk ved kritisk infrastruktur og kritisk samfunnsfunksjon, (kritisk avhengighet, absolutt nødvendighet, tett kobling), som ved sammenfallende høy grad av oppfyllelse, tilsier at virksomhet innen disse bør eies av det offentlige. Statnett er etter egen mening en slik virksomhet og mener at det å være et statsforetak er riktig for å kunne utøve en effektiv og helhetlig forvaltning av Norges sentralnett. Statnett går inn for å bli eneeier i sentralnettet.

Statnett er tilfreds med dagens eierform for sitt eget vedkommende og stiller seg bak de vurderinger av og anbefalinger for sentralnettets virksomhet som fremmes i utredningens kapittel 10.3.3.

Regulatoriske virkemidler

Energiloven med tilhørende forskrifter representerer et omfattende virkemiddelapparat for å ivareta sikkerhetshensyn innen kraftforsyningen. Særlig vil vi peke på forskrift 2002.12.16 nr 1606 "Forskrift om beredskap i kraftforsyningen" (BfK) som har beredskap som formål. Statnett mener hensynet til sikkerhet og nasjonale interesser er godt ivare tatt gjennom dette.

	Kontoradresse	Postadresse	Telefon	Telefaks	Foretaksregister
Statnett SF	Husebybakken 28B 0379 OSLO	Postboks 5192 Maj. 0302 OSLO	22 52 70 00	22 52 70 01	NO 962 986 633 MVA

Utredningen nevner at ”i den utstrekning virksomheter kommer inn under sikkerhetsloven vil de også måtte være forberedt på tilsyn fra Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM)”. Videre påpekes det at forholdet til sikkerhetsloven ikke er tilstrekkelig avklart hos flere av de store aktører (deriblant Statnett).

Statnett viser her til pågående arbeid i Koordineringsutvalg for informasjonssikkerhet (KIS) med regelverk for behandling av såkalt sensitiv informasjon. Utvalget søker å komme frem til en tverrsektoriell harmonisering og et tilfredsstillende praktisk regelverk for informasjonssikring som planlegges tatt inn i veiledningen for BfK. Gjennom dette ønsker man å legge seg tett opp til sikkerhetsloven, men å slippe å komme direkte inn under den. Statnett støtter dette. Statnett er generelt i kontakt med NVE om BfK og tilhørende veiledning.

Økonomiske virkemidler

Statnett legger samfunnsøkonomiske vurderinger til grunn både for sine nettinvesteringer og sin drift av sentralnettet, herunder har beredskap og sikkerhet vesentlig vekt.

Statnett er positiv til KILE-ordningen og mener den gir riktige signaler til investeringer og vedlikehold.

For Statnett er inntektsrammereguleringsregimet vesentlig. Det nye regimet som trer i kraft fra januar 2007 er en god forbedring med tanke på nettinvesteringer i forhold til tidligere, inkludert investeringer som går på beredskap og sikkerhet. Det er viktig at slike kostnader blir fanget opp av inntektsrammen, og at kvalitetsincentiver bygges inn. Jevnlige vurderinger og etterprøvinger av inntektsrammen er således nødvendig for å forsikre seg om at den gir de ønskede effekter.

Kommentarer til andre deler av utredningen

Forslag knyttet til tydeliggjøring av Justis- og politidepartementets rolle

Statnett er enig i at Justis- og politidepartementet (JD) med fordel kan innta en tydeligere koordinerende rolle for å påse at hensynet til rikets sikkerhet og vitale nasjonale interesser blir ivaretatt på tvers av sektorene.

Forslag knyttet til tydeliggjøring av nasjonale mål/ akseptnivå

Statnett støtter forslaget om å tydeliggjøre nasjonale mål for sikkerhetsarbeidet uavhengig av sektor. Dette må gjøres på en slik måte at sikkerhetsnivåene passer inn med den gjensidige avhengighet mellom de forskjellige samfunnssektorer. Et felles begrepsapparat er vesentlig i denne sammenheng, likeledes at risiko- og sårbarhetsanalyser gjennomføres regelmessig. For Statnetts vedkommende er vi gjennom BfK med tilhørende veiledning allerede pålagt slikt arbeid.

Forslag knyttet til forholdet mellom NSM, PST og DSB

Statnett er innen beredskap og sikkerhet underlagt NVE, men vi har også kontakt med de tre nevnte etater. Tydeliggjøring av ansvarsforhold og koordinering mellom dem vil absolutt gjøre det lettere å forholde seg til dem.

Forslag knyttet til prinsipper for god sikkerhetskultur

Disse forslagene er svært generelle. Selv om det er store fellestrekk her, er det ønskelig å utarbeide sektorspesifikke prinsipper for å sikre en funksjonell sikkerhetskultur. Arbeid med dette kan med fordel styres av de respektive tilsyn.

Forslag knyttet til lovregulering

Utvalget foreslår at det utarbeides en generell overordnet lov om beredskap for sikring av kritisk infrastruktur og harmonisering på tvers av sektorer. Generelt mener Statnett at kraftforsyningen er godt dekket gjennom energiloven og tilhørende forskrifter. Som allerede nevnt støtter vi imidlertid det arbeid som KIS gjør for å harmonisere både begreper og behandling av

informasjon. Hvis en egen lov må til for å erstatte at sikkerhetsloven blir gjort gjeldende for vår virksomhet, ser vi på det som fordelaktig.

Forslag knyttet til tilsynsvirksomhet

Utvalget tror det kan være uheldig at et departement både innehar det faglige ansvar for et sektortilsyn samtidig som departementet er eier av virksomheter som dette sektortilsynet fører tilsyn med innenfor sektoren. Statnett vil for sitt vedkommende peke på at for teknisk tunge sektorer som kraftforsyningen er det av faglige grunner nødvendig med et tett samarbeid mellom et tilsyn og den virksomheten som tilsynet skal følge opp. Dette for å skape forståelse for de ulike drifts- og sikkerhetsmessige problemstillinger som de ulike virksomheter er utsatt for. At Olje og energidepartementet (OED) både eier Statnett og er overordnet NVE som er Statnetts regulator, ser vi således på som fordelaktig.

Statnett støtter forslaget om å drøfte forholdet mellom tilsyn som ivaretar overordnede interesser og tilsyn som ivaretar sektorinteresser (horisontale vs. vertikale tilsyn). Ryddige ansvarsforhold mellom forskjellige tilsyn vil redusere faren for at vi vil oppleve motstridende pålegg og reguleringer.

Forslag knyttet til bruk av standarder og standardiserte metoder

Standarder og standardiserte metoder er gode bidrag til å forenkle oppfølgingen av regelverk. Forholdene for de forskjellige sektorer er imidlertid ulike, så slike standarder må utarbeides i nært samarbeid med aktørene i den aktuelle sektor. Det arbeides for øvrig med ulike aspekter av dette i flere sammenhenger. Eksempelvis er Statnett med i rådet for BAS5, og vi deltar også rådgivende i lignende EU-programmer.

Forslag knyttet til samarbeid og informasjonsdeling

Statnett deltar i flere kontaktutvalg som har med sikkerhet og beredskap å gjøre. Møteplasser for utveksling av informasjon og drøfting av handlingsalternativer etc. er formålstjenlig. Koordinering av og sentral ledelse av slike nettverk må til for at de skal bli effektive. Statnett deltar i Varslingssystem for digital infrastruktur (VDI), på informasjonsmøter med NSM/NorCERT og andre kontaktutvalg og finner dette nyttig.

Forslag knyttet til elektronisk kommunikasjon

Statnett er en betydelig bruker av offentlig elektronisk kommunikasjon. For oss er det viktig at det er nasjonale reserveløsninger innen disse tjenester for å sikre god tilgang og rask reaksjon ved feilsituasjoner.

Bruk av Internett bare øker, også i Statnetts daglige drift av både styringssystemer og administrative funksjoner. Å sikre bruken og brukerne av Internett så godt som mulig er derfor nødvendig. Statnett må selvsagt sikre seg selv, men vi er overbevist om at det vil hjelpe på forholdene hvis utstys- og Internett-tilbydere blir pålagt å yte sikkerhetstiltak. En utredning om forhold rundt Internett som foreslått bør følges opp.

En samordning av ansvaret for IT sikkerhetsarbeidet på departementalt nivå støttes.

IKT-systemene er i en rivende teknologisk utvikling med økende kompleksitet, eksempelvis ved innføring av stadig nye delsystemer som skal være kompatible med eksisterende funksjoner. Sikkerhetsarbeidet må derfor prioriteres meget høyt. Både kompleksiteten og omfanget av IKT-systemer innenfor enkelte sektorer tilsier at man bør utrede behovet for et nasjonalt senter for testing og godkjenning av produkter mhp sikkerhetsmessige funksjoner (ref. SANDIA National Laboratories, Center for SCADA Security i USA). Bruken av workshops knyttet til arbeidet med ny Nasjonal strategi for Informasjonssikkerhet (2007-2010) bør også kunne videreutvikles til et tettere samarbeid.

Spesielt om nødnettet

Statnett har inngått en intensjonsavtale med JDs nødnettprosjekt. For Statnett kan et slikt nett være et alternativ til å bygge ut et eget nett for mobil kommunikasjon slik vi er pålagt ut fra BfK. Vi ser også fordeler ved i gitte situasjoner å kunne ha samband med nødetatene og eventuelle andre energiselskaper i et slikt nett. BfK stiller meget strenge tekniske krav til hvordan vårt sambandssystem skal være. Disse kravene er kjent for JDs prosjektgruppe. Slik vi forstår situasjonen nå, vil det nye nødnettet *ikke* tilfredsstille disse kravene, og i skrivende stund ser det derfor ut til at Statnett ikke vil kunne bli en bruker av det. Vi finner dette beklagelig.

Forslag knyttet til kriseledelsesapparatet

Kraftforsyningen har gjennom lov- og forskriftsverket en egen kriseledelse, Kraftforsyningens beredskapsorganisasjon (KBO). Dette systemet er etablert for kriser begrenset til kraftforsyningen alene. Statnett mener det er behov for å gjennomgå dette regelverket.

For kriser som krever koordinering på tvers av sektorer har utvalget anbefalt tiltak som Statnett støtter.

Forslag knyttet til forskning og utredning

Av forslagene innenfor forskning og utredning er Statnett spesielt enig i det som sies om *Forslag knyttet til forskning på gjensidige avhengigheter i kritisk infrastruktur*. Her foreslås det at det blir startet et forskningsprosjekt rettet mot mulighetene for å redusere gjensidige avhengigheter. Det er både avhengigheter på tvers av ulike kritiske infrastrukturer og avhengigheter innenfor den enkelte sektor. Innenfor de sektorielle funksjonene (eks kraftsystemet) er det i tillegg stor gjensidig avhengighet mellom IKT-systemene hos de ulike aktører i forbindelse med pålitelig og sikker informasjonsutveksling. Det bør derfor utredes hvordan slik avhengighet kan beskrives og analyseres. Dette er svært viktig dersom det skal utarbeides retningslinjer for risiko- og sårbarhetsanalyser for kritisk infrastruktur.

Oppsummering

Statnett legger i sin virksomhet stor vekt på sikkerhet og beredskap. Statnett mener at utredningen gir en god definisjon og beskrivelse av hva som for samfunnet er kritisk infrastruktur og kritisk samfunnsfunksjon. Utredningen kommer med omfattende forslag som etter Statnetts mening bør følges opp. Statnett sier seg både interessert i og villig til å bidra i så henseende både innenfor sin sektor og tverrsektorielt. Særlig har vi interesse innenfor sektorovergripende tiltak angående forhold som berører IKT-aktiviteter.

Med hilsen
Statnett SF

Odd Håkon Hoelsæter
Konsernsjef

Kopi: Norges vassdrags- og energidirektorat